

Aydın QACAR

Qarşımda iki seçim, iki Qusarçaylı var.

Biri, misraya düzdüyü Vətən çiçəklərinin gözəlliyindən məst olub bayırlan, oxucusunu da sehləyib məst edən və bu çiçəkləri, gülləri, naz dəlisi qız bənövşəni, təzə-tər saxlamaq üçün "Çıxart ürəyimi, üstə sər, saxla"-deyib heyratə salan Şairdir.

İkincisi, uca kürsülərdən "Sən, ey işiqləlimin əbədiyyət sancağı- Azərbaycan bayrağı!" deyib hayqıran, ancaq dörd yanına baxanda, "Bəs niyə bir zəfər yox, bu boyda zəhm içində?" sualları ilə öz içinə qısılan şair;

- "Ağlaya-ağlaya Qarabağ deyib, Şuşanı bazara çıxara bilən" bu qədər alçağın, haramzadənin haradan peyda olmasına təəccüblənən, "Bu millət, bu millət, bu millət mənim" deyib yanan, sızlayan şair;

- hər tərəf "iftira, yalan yuvası, əsarət yuvası, talan yuvası" olduğunu yazsa, desə də, "Dözümlü xalq" brendinə özü də sadiq qalan, neçə illərdi "Lazım gəlsə" laylasında yatıb xoranaq çəkən, uyuyan xalqla bir yastığa baş qoyan şair;

-bütün bunlarla bərabər, "hər şəhid qəbrində can havası var, qısa havası var, qan havası var" nigaranlığı, təşvişi içində vurnuxan şair!

Məsələ burasındadır - susmaq, loyal olmaq, ölkəni bürüyən talana, yalana göz yummaq da hələ heç nəyi həll etmir, gərək, hakimiyyətin mədhiyyə xoruna qoşulub "ha-kış-ta..." deyəsən, nə çılmırsa, o dınqıra süzəsən.

Tapşırıq gəldisə,

təngənəfəs ekrana çıxıb, saxta kədər, dərin pafos içində sənə kinonun qapısını açan adamı, yaş yuyub-quru sərəsan-Faxrəddin Manafov kimi.Telman Adıgözəlov, Fuad Poladov hansı günahın sahibidi idilər? Harda, nə vaxt, kimsə, nəyə etiraz edib günaha batmışdılar? İşlədikləri teatrda vida mərasimlərinin keçirilməsinə belə, "dobro" verilmədi, urvatsız edildilər.

İkinci Qusarçaylı növbəsin gözələsin, söhbət uzun olacaq!

Birinci Qusarçaylıdan başlamaq istəyirəm.

Mən Məmməd Araz sayəsində dağ, dərə, daş dilini bildirdim, Musa Yaqub duyumunda pəlid, vələs, meşə dillərini anlayıb, duya bildim.

Ramiz Qusarçaylı oxuyalı isə nərgiz, süsən, bənövşə dillərini, arı, kəpənək, çiçək sirlərini öyrəndim.

Hər üçü Vətənin həzin, kövrək, yeri gələndə də sət, ötkəm, Daş, Çiçək, Yarığan, Yastan, Arı, Leylək, Bal dillərini!

Məmməd Araz şeirinin qanadlarından "bir dağ dösü, bir daş otaq" eyvanından seyrə dalıb "qayaların lal dilini başa düşmək" nə qədər hüzürlü, nə qədər möhtəşəmdisə, Ramiz Qusarçaylı şeirinin zərifliyində, tikana sancılmış kəpənək dili, qız bənövşənin çiçək dili, naz dili, Şair qüdrətinin şənini vəsf etdiyi Azərbaycan bayrağı şeirinin, sərəkərdə, komandan, ər dili, ərən dili o qədər hüzürlü, o qədər möhtəşəmdi.

"Yarpağını qoparıb, budayını öymərəm, öymərəm ay meşələ, Çüyürlərin qaçmasın daha məndən aralı, dizlərimin üstündə yatsalar da dəymərəm, dəymərəm, ay meşələr" laylası, oxşaması, şirin nağıl dilidi "Leyləklərin çöp yuvası", "Bu dünyanın qara daşı", məndən ötrü dildən də şirin Musa Yaqub doğmalığının sözlə çəkilmiş tabloları, şəkillərini... Bu tabloların üstündə, həmisi al-əlvan bir göy

Bu, arı işi deyil...

qurşağı da olur -bir ucu göydən-səmadan, bir ucu da Musa Yaqub poeziyasından asılmış.

Mən hər dəfə bu göy qurşağının altından keçmək istəyində oluram - bu keçidi Musa Yaqub sözünün altından keçmək kimi qəbul edir və edəcəyəm.

12.05.1999-da gənc şair haqda yazmışdım, deyirdilər, "barıtın" çox etmişən. Qəzeti Məmməd əmiyə aparıb, onu sevincilmək istəyirdim, "Süfrəmiz sözsüz qalmayacaq, belə bir gənc nəsil yetişir" - demişdim.Yazıya xeyli baxıb, oxuyub, soruşmuşdu:

-Tanıyırsan? İnsan kimi...

-Yoox, hardan tanıyırsan? Ayaqüstü görürmüşük, vərəqlərdə verdiyi, hər biri üç bənddən ibarət olan, cəmi 25-30 şeiri var. Mən də bir şeirini qəzetdən oxuyub bəyənmişdim. Görüşüb dəstək olacağımdı.Qəzeti kənara itələyib, üzünü yana çevirmişdi...

İlahi, o uşaq məsumluğu, körpə küsəyənliyinə dünyanı verərdim...

O vaxtdan o məqamın, o anın üstünə əlimi qoyub, gözümün, zehnimin ekranından heç vaxt silinməyəcək o zamanı dondurub saxlamışam!

Gülxanım müəllimə gülümsəyərək, - "Səni qışqarıq",-deyib, sakit səsə əlavə etmişdi:

-Bu yaxınlarda Naxçıvana, Hüseyin Cavid tədbirinə Bakıdan bir təyyarə adam gedirdik. Heydər Əliyev özü də, gedənlər hamısı da gəlib Məmmədlə görüşdü. Sənin bu təzə şairin də ordaydı, nə yaxın gəldi, nə də salam verdi bizə...

O vaxtdan nə az, nə çox, düz, 21 il ötür! Və mən indi ilk dəfədir Məmməd Arazdan qeyri, digər bir şair haqda yazıram.

Etiraf da edirəm,

bu illər ərzində, elə təkcə Musa Yaqub, Ramiz Rövşən şeiriyyəti ilə neçə dəfələrlə dolub daşmış, öz şirəmdə boğulmuşam. Ancaq əlimə qələm alıb, bir-iki şeiri incələyib-açıqlamaq, əzizləyib-oxşamaq ləzzətindən özümü məhrum etmiş, o həsi-halı yaşamaq xoşbəxtliyini özümə rəva görməmişəm!

Hər dəfə o məsum Məmməd Araz silueti, o körpə küsəyənliyi gözəlim önündə canlanmış və o nəhənglikdə insanı, dahini dodaq büzən uşaq kimi əzizləyib oxşamışam:

-Hamısını "akk..." edərəm, qoy çıxıb getsinlər, nə işim var mənim onlarla? -deyib, əslində özümü ovudub, soyudub, fikrimdən daşıdırılmışam.

...Gənc şairimlə də bir-neçə il əlaqə saxlayıb, yaradıcılığını izlədim. İlk kitabçası da çıxdı, uğurların da qeyd etdik, evində də oldum, dostum bəzi etiraflarda da bulundu:

-Aydın müəllim, sizin məqalədən sonra, özüm bir neçə dəfə öz şeirlərimi təhlil etməyə istəmişəm, ancaq heç nə alınam ki, alınam...

Yeri gəlmişkən, təhlil, təfsir müəllifdən xüsusi fəlsəfi-poetik duyum, xridarlıq tələb edən, kəşf etmək, açıqlamaq elmidi. Dağ çayı öz yatağının daşını, torpağını, elmi dildə desək, fiziki-kimyəvi özlüklərini necə yuyub, öz canına, suyunu qatırsa, söz, yazı da insanın içini, duyğularını eləcə yuyub özünə qatır. Yəqin, həm şeir yazmaq, həm də öz yazdıqlarını təfsir etmək bu səbəbdən alınır. Dostum öz şeirlərini təhlil edə bilmədiyini kimi, mən də heç vaxt şeir yazsa bilməyərəm, yazmamışam. Baxmayaraq, ən azı, yeniyetmə yaşlarda əksər oğlan və qızlar, belə cəhdlər edirlər, mən etməmişəm...

Mövzuya qayıdıram...

Ramiz Qusarçaylı ilə bağlı bu tilsimi "Facebook"-Feysbuk sındırıb! Doğrudan da, möcüzədir bu sosial

şəbəkələr - insana kütlə aurası, izdiham effekti yaşadır. Bir də ayılıb görürsən, axının ən gur yerində Ramiz Qusarçaylı ləngərində, Adilə Nəzər ahəngində! Sabir Yusifov, Kəmaləddin Qədim, Çiçək Mahmudqızı, Xatirə Fərəc aurasından! Ayaq Arabacının çox sanballı bir-iki şeirini rast gəlib heyran olsam da, izləyə bilməmişəm. Bu qrupa mən öz içimdə, yumurta "ansambl Çinqixana" -Ramiz Qusarçaylı ansambl deyirəm, yaxşı mənada. "Ay işığı"nın üzvlərini. Dostluğumda Azərbaycanın klassik şair və yazıçıları, mətbuat kapitanları, digər əqidə və məslək dostlarını da var. Əlaqələrin çox genişlənməsini istəmirəm, sözlə mənavi tələbat yarananda "başmaqlarımı" çıxarıb, "Ay işığına" keçmək və bu doğma ərazidə bir qədər bardaş qurub oturmaq kifayət edir.

Feysbukda sonuncu paylaşımım:

*Aydın Qacar
14 Yanvar 2017.*

Gül gülə ötürər, sümbül sümbülə, Yaşıl heydər salar, al vurur mənə.

"Nə gizlədim, daha Ramiz Qusarçaylı oxumağa qorxuram, yaxşı mənada! Hər vaxtla çalışıram, uzaq olum Onun şeirlərinin aurasından! Özümü tanıyırsan və bilirəm, bir-iki addım da atsam, sonra mümkün olmayacaq o cazibədə, o sehdən çıxmaq. Ancaq tam yüklənmişəm bu qısa feysbuk tanışlığını yaratdığı imkanlar həddində -obyektiv, tərəfsiz bir təhlil, təfsir, əzizləmə, oxşama, oxucu açıqlaması yapmaq -yazmaq istəyirəm Ramiz Qusarçaylı poeziyasının mezyiyyətlərindən. Nə vaxt "dəmə gələcəyimi" özüm də bilmirəm..."

Beləliklə, Ramiz Qusarçaylı. Kiçik replikalara atırdım: "Güldə-çiçəkdə, arıda, kəpəndə SİRR qoymadı bu Şair!!"

Hər gül üstü bir arının iş yeri, Ləğəyində dodaq yeri, diş yeri... Əlini Söz qanına batdığımı Ramiz Qusarçaylı özü etiraf etdi!

-Söz-söz ürəyimi üzürsən, Şair!!! Var olasan!

- "Çiçəklər zoğalın sarı gülüsü" - gözəl ifadədir, xoşbəxt etdi mənə bir misra...

"O gün Ramiz müəllimin kəpənək qanadlı misralarına "Güldə-çiçəkdə, arıda, kəpəndə sirr qoymadı bu Şair" gileyi yazıb, paylaşmışdım.

Ustad həmin paylaşmaya bir şeir də əlavə edib. Bir bəndin sizinlə paylaşır və səriştəli dostlardan xahiş edirəm, bu misralarla sözləşən bir düyməçəli, butalı gül şekli tapıb, şairin öz şekli ilə qarışığı qoyunlar bura. Bizimki şairlə gülün təmasının yaratmaq, sonra kim kimin yaxasını nəynən açar (nəfəsləmi, baxışlamı), nəynən düymələr (sözləmi, duyğuyamlı) - özləri bilər, biz intim məsələlərə qarışırmıyq ki...

Ilq bir baxışdan cətlər düymələr, Mədə yaxasını açar, düymələr, Ürək də min duyğu, min söz, düymələr - Qayıyır-qayıyır gül, adam, belə..."

Və intensivlik beləcə artan xəttlə gərdi:

"Ramiz müəllim, gözəl şeir təkcə heyrat deyil, mən ümumiyyətlə sevdiyim şeirlərin hətta ətrini, qoxusunu da duyuram:

Bu həsrətin baxmaq olmur üzünə, Baş açmıram qarışıq nə, sözü nə, Sənsizliyim güman dolu xəzinə Tərpət mənə, tala mənə, çap mənə...

"Sənsizliyim güman dolu xəzinə" - təkcə bu misrının tutumuna bir quzu düşür! Ancaq mən indi ətraflı incələmə aparmaq yox, Sizin bu gözəl şeirinizdən burnuma bir tel də (vurgulayıram, cəmi bir-cə tel) Məmməd Araz ətri qarışdığını və çox məmnun, məsud olduğumu bildirmək istəyirəm. Bunu poeziyaya ərki çatan oxucu kimi deyir və Məmməd Arazın "Unut mənə" şeirindən həmin misrını xatırladıram: "Unut mənə, aldat mənə, at mənə.""

Bu şəkildə isə, "yaşıl heydər salıb, al vurur səni, şair", düz deyirsən! Seçilən uşaq pozası ələ tarazlayıb, ələ durulub ki, oxucu inanır - bu halda quş da dimdiyində qaldıra bilər, hələ desən, qarışqa da ağzına alıb aparıb bilər şairi... Təbiətin bir parçasısan...

Gül gülə ötürər, sümbül sümbülə, Yaşıl heydər salar, al vurur mənə.

Ümumiyyətlə R. Qusarçaylımın içində yeniyetmə kənd uşağı hələ də boy verir durur... Məncə, onun poeziyasının gücü də elə bu saflıqda, bu ilkinlikdədi!

Şair dilində sözlərin necə daş kimi yonulmasına da, daşdan çıxan fikirlərin şairin özünü necə yonmasına da baxmaq istəyənlər dönə-dönə oxusunlar bu şeiri.

Dilimdə daş kimi yonulur sözlüm, Yonur daşdan çıxan fikirlər mənə. Bir yandan yığılıb doluram özüm, Bir yandan əndərib tökürlər mənə.

Asib ürəyimi şaqul yerinə, Ölcürəm daşların düzlüyünü mən.

Asib ürəyini şaqul yerinə daş düzlüyü ölçən Şair!

Əvvəla, şaqulun görünüşçə ürəyə bənzəməsi çox maraqlı tapıntıdır, hələ düzlük ölçməsin demirəm! Sizin bu gözəl şeirinizə, yonulmuş, cilalanmış sözlərinizə böyük məmuniyyətlə mən də ürəyimi şaqul edib, tarazlıq, ölçü çıxarar, ruslar demiş, bir "obmer" edərdim.

Sonra mən Məmməd Araz haqda olan yazıma Ramiz Qusarçaylı rəy bildirmişdi: "Məmməd Araz gəncliyimin ruh şairi olub, bu gün də ruh şairim olaraq qalır...Ata ocağımda olub, toyuma gəlib, tez-tez görüşmüşük, ustadıam olub. Yeri behişt olsun!..."

Gözəl ziyalı Aydın Qacarın Məmməd Araz həsr etdiyi bu yazı mənə bir daha Məmməd Arazlı dünyama çəkib apardı, o illəri bir də yaşadım...Var olun, Aydın müəllim!"

Ramiz Qusarçaylı: "Oxudum, doymadım, bir də oxudum...Belə yazıları oxumurlar, yaşayırlar. Oxuya-oxuya Məmməd Arazla qovuşdum, onunla ilk görüşdən başlayaraq bütün görüşlərimi yaşadım bir də... Nə yaxşı ki varsınız, Aydın müəllim! Sizin bu səpkidə yazılarınız toplanan kitabınızı istədim, tənha-

lığım unudardım, M. Araz kimi könlü aşıqlarımla baş-başa qaldırdım...Əli Kərim, Sərdar Əsəd, Musa Yaqub kimi könlü aşıqlarımla da görüşürəm mənə...Var olun!"

Aydın Qacar: "Ramiz müəllim, Siz də Məmməd Araz kimi mənə arxayınlaşdırıb, ədəbiyyata, sözə çəkirsiniz. Allah şairliyi sizə böyük saxavətlə ata etdiyi kimi, məşallah, böyük də ürək verir! Adlarını çəkdiyiniz poeziya nəhəngləri, mənə də kumirim - heyrat bürclərində. Dediklərinizi ustad tapşırığı kimi qəbul edir və Sizi xoş sözləriniz, gözəl şeirlərinizlə birlikdə bağrına basıram".

Ramiz müəllimin bu foto - paylaşımına da sevinmişdim:

"Çox sevdiyim, özümə ruhən doğma, yaxın bildiyim, poeziyalarının vurğunu olduğum, bu iki gözəl şairlə - Musa Yaqub və Ramiz Qusarçaylı ilə, əfsus ki, fiziki təmasım, əyani tanışlığım yoxdu. Ancaq 70 -ci illərin lap əvvəlinə, "qız istəyən" vaxtlardan düzəltiyim və bu günə kimi də qalan dəftərimə köçürülən ilk şeirlər Məmməd Araz və Musa Yaqubdan olub. Ramiz Qusarçaylı isə feysbuk dostumdur.

Ramiz müəllimin Buynza gedib, Musa Yaqub ziyarət etməsi, boynuna qol salıb şekil çəkdirməsi mənə elə sevinçindir, elə göylərə qaldırır ki, hardasa qışqançlıq, paxıllıq da edirəm, yaxşı mənada!!! Az qala, mən başqasını yanına çəkəndə, qızım Əfsanənin gəlib, qolumu götürüb öz boynuna saldığı kimi, Ramiz müəllimin qolumu çəkib, özüm onun yerində olmaq, "mənimdi" demək istəyirəm.

Dəftərimdə olan

özünün bir misrası ilə böyük ustadı - Musa Yaqub yad edirəm: "Çiçəklərin salmasın qoy başını aşağı, bircəsinə dərməmə; bənövşəyə, lələyə yaman üz göstərmərəm."

Adilə Nəzər: Bu görüşün təşkilatçısının da mən olduğumu unutmayın)) Bu dəfə siz də gedərsiniz bizimlə, inşallah, Aydın bəy.

Aydın Qacar: Təklifinizi qəbul edirəm, şairlərə təmas mənim üçün poeziya bayramı olar!"

Bir haşiyə:

Adətən, Feysbuka əl uzadanda, götürüb əsasən poeziya, mənzum yazı axtarıb, fikirləşirəm, görəsən, bu gün kimə əsir düşəcəyəm? Elə ilk səhifədən bir mətn tapıb oxudum, Ağalar Bayramın ifasında bir-iki şeir dinlədim, artıq dozamı almış oluram. İndi bir qədər ironiya ilə "layk ədəbiyyatı" deyilən və günümüzün reallığı olan bu sosial şəbəkələr artıq həyatımızın mühüm bir parçasına çevrilib - ənənəvi qəzet-kitab epoxasını çoxdan arxada qoyub. Bəli, internet insan üçün telefonun, televiziyanın keşfindən daha möhtəşəm bir nəsnə olmaqla bizi idarə edir.

Və mən bu yazını başlayıb, Feysbuk arxivimdə kiçik araşdırma edərkən, bir də xəbər tuturam, sən demə, Ramiz Qusarçaylı poeziyası haqda mənim elə kifayət qədər təhlili paylaşmalarım var. Baxmayaraq kompüter, telefon istifadəsi kimi, heç sən deyən, səriştəli də deyilmə, ancaq tapa bildiklərimi təqdim edirəm:

1."Gedəsən dünyamın axırmacan"

"Sətrinə gül adları düzməkdən yorulmayan, bezməyən, bir misra xətrinə ölüb getməyə hazır olan şairin, kəpənək qanadlı bir misrasından başlamaq istəyirəm. Kəpənək dalınca qaçmaq-tutmaq kimi uşaq öyləncələri, böyük müşahidələri hamıya tanış olsa da, şəxsən mən bu şeiri oxuyana, "tikana sancılan kəpənək" görməmişdim. Kimdi cücüyə, qarışqaya, kəpənək qurusuna-ölüsünə fikir verən? Lap fikir versən belə, bu materiallarda gözəllik aramaq heç ağılımda da gəlməyib.

(ardı 9-cu səhifədə)

(əvvəli 7-ci səhifədə)

Di gəl ki, "Gedəsən dünyanın axırına" şeirində "Tikana sancılan kəpənək kimi, meh döyə şeirinin qanadlarını" misralarını oxuyub, necə demək olar, mən bu lövhəni görməmişəm?

Görməmişdim, ancaq bu şeiri oxuyub da görürəm! Vənəinki görür-duyur, hətta əllə toxuna da bilirəm bu RƏSMƏ, bu TABLOYA. Əslində, heç kəpənək qanadı "söz konusu" olmaya da bilər. Əsas odur, bu misralarda Ramiz Qusarçaylı şeirinin, meh döyən qanadları çırpır, yellənir, ürək kimi döyünür, damara, qana qarışıb süzlülür həssas oxucunun canına!

Şeirin arasına yükləndikcə, şair sənə yarpaq arasından sarıköynək də göstərir, bulud arasından ay da süzdürür, sən də şairə qoşulub şehlə nergiz könlü alır, hətta bənövşəyə ov da olursan.

Hələ bu azmış kimi, coşdurub yamacda yovsan dəniniz, yuyub dalğa-dalğa duruldur da səni şair. Bu duruluqdan sonra dörd üyütməyə dəyirman nə görək, "dən daşı çəkməz" kimi nigarançılıq nə görək?...Sadəcə, "dərdini quzutək qırıp" gedirsən və problem bitir.

"zillənməsi" ifadəsi ilə zövq oxşayır. Və əfsus ki, Ramiz Qusarçaylı adı ilə assosasiya yaradacaq Qusarçay haqda namərdlik edib, bir söz demir Şair! Və

**"Elim can-can...
Obama can-can..."**

Qübbəm, Qubam Azərbaycan!" nidaları ilə seiri bitirir...

Həmişə belə olub - kiminə Vətən sərəvətlərini qamarlamaq, kiminə də Vətən təəssübü çəkmək düşüb bu Azərbaycan adlı məmləkətdə. Əlinə, qoluna, tərəsinə qüvvət Şair!

Ramiz Qusarçaylı: Sizin hər rəyinizi şeir kimi oxuyuram, oxumuram e, gözüme təpİRƏM... Bu məmləkətin bənzərsiz təbiətini Sizin yazdığımız rəylər daha da dolğunlaşdırır mənim üçün, var olun, dəyərlı Aydın müəllim!"

3. Yazda yağın qar

Qusarçaylı şeri həmişə heyrləndirib mənı.

Çiçək yanlışıqına bax: "Bakirə çiçəklər kəpənək bilib, Öpər ləçəyinə ələnen qarı."

zin hər rəyiniz mənə öz şeirim kimi doğmadı, əzizdi!

Aslan Məmmədov: Göründüyü qədər, Məmməd Araz sehrindən qurtarmamış Ramiz Qusarçaylı sehrinə düşmüşünü, verdiyiniz izahlarla mənə də şeir oxumağı sevdirdiniz."

5. Bu çiçək axşamı, bu gül axşamı

"Gözəl şeir, mətin təkcə oxunmur, həm də yaşanır və mən də Ramiz Qusarçaylının bu şeirini oxuyarkən keçirdiyim yaşantıları bölüşmək istəyirəm. Şeirin bu "gül ləklərini" gəzəndə, oxuyanda, dinləyəndə hər dəfə düşünürəm -görəsən, nə vaxtsa heyrətsiz oxumaq, dinləmək mümkün olacaqmı bu şeirləri?! Elə bil, şair gül dükənində çiçək bağlatdırır. İçində nələr yoxdu?

...İlk bəndədən şairin abırlı, həyalı, bakirə, zəhmətkeş arıları yanında ləçək soyunan, öz gözəlliyindən məst olmuş, qayğısız, işsiz Gül gözəllərinin sehrinə düşürsən:

**Gül elə soyunur ləçəklərini,
Arlar üzünü yana çevirir.**

Yaxud gülün rənglərini hamımız görürük, bilirik, bəs gülüşün necə, onun da

Bu, arı işi deyil...

Təkcə bu "qırmaq" sözünün quzu gözəlliyinə fikir verin -"otlamaq" demir, haa!...

Qaldı şairin "bu mizan-tərəzi mən daşı çəkməz" intizarına, bunun da həlli var - "özünü daşlara çırpıb" gedirsən...

Və beləcə, nəzm ilə yazılmış gözəl bir hekayətin sonuna çatır, inanırsan-şair qüdrəti hər şeyi yarımcıq qoydura da bilər, dünyanın sonunda alaçıq qurdura da! Ta ki, ürəyin, duyumun, təbiətlə anlaşığım olsun!

Bu, artıq oxucunu məsud edən nəticədi...

Var olasan Şair, şeirini bitirib qələmi yerə qoyanda, ürəyindən tikan çıxısın, məmnun qalasan, məsud olasan-biz oxucuların kimi.

Ramiz Qusarçaylı: Qardaş, var ol!!! Söz tapmıram deməyə...Allah yar olsun, daha nə deyim!!! Bir daha təşəkkürlər!!!

2. Şah düzündə yazılan şeir...

"Ramiz Qusarçaylının Şah düzündə yazılmış bu şeirini oxuduqca qulaqlarımda, yaddaşımda nədənsə "Nəsimi" filmi, Əlinəcə qalası, "Şair, məni vəsf et!..." xitabı səslənir. Bu gözəl şeir də VƏSFDİR - Vətən gözəlliyinin, Vətən təbiətinin vəsfi!

**A Şah dağım, Şah səngərim,
Şah duruşum, Şah ləngərim...**

Şair bir şeirin ləngərində oxucusunu həm Şah dağına, Şah düzünə, Şah səngərinə qaldırır, həm də Şah düzünün gül üzündən gül üzündür-məhz üzündür, dərdirmir. Ümumiyyətlə, şeiri diqqətlə oxuyub görün, "gül üzün" felini ustad qələmi necə və neçə haldan hala salır...

Hələ iki daşın arasında, Şair fürsət tapıb, yenə də Qız bənövşəyə, Naz çiçəyinə "dağlar qızı" deyib nazlandırır, oxşayır bu təbiət gözəllərini...

**Dağlar qızı, Qız bənövşəm,
Naz çiçəyim, naz bənövşəm,**

Və neçə-neçə sirlərini (!) bildiyinə, üzlərində əvvəllər "dodaq yeri, diş yeri" gördüyünə (!) eyham vurur, arı adı çəkir...

Beləliklə, şair sirr açmaqdan tənqə gəlməyə də, özü "Səslə məni,Tənqə, gəlim, Gözəllikdən tənqə gəlim" iddiasında bulunur, oxucusunu "Başı daşlı Daş minarə"nin daş nəfəsinə, daş hənirinə qulaq kəsdirir.

"Xınalığım, Xan nağılım," -deyib də Təngəltindən birbaşa Xınalığa yol alır...

**Xınalığım, Xan nağılım,
Xana-xana şan nağılım,**

"Qalam üstə göyüm göynər" misrasıyla tarixə qiyam-ətiraz edib, Qudyalçay sularına "qerib" möhürü vurur, dağ çayının

Yazda yağın qar ömrünün ölçü vahidinə fikir ver: "Bir yağım..."

Göy sünbülün, yaşıl zəminin "bəyaz düşüncə"sinə qoşulma, görüm!?"

**Təbiətin sənə rəhmi gəlsin, ay Şair,
günəş bəyaz düşüncəli sünbülünü, gülünü tez itisün.**

Yaşıl arzuların üşüməsin, donmasın, quşların bədgüman olub geri qayıtmaq haqda fikirləşməsin, qarışqana, arına, barı yarılan bala dovşanına Allah dözümlü, səbr versin, Ramiz müəllim! Şeirin adamı o qədər məst edir ki...

**Yazda yağın qarın gəlişi sirlı,
Ağardar bir anda yaşıl otları.**

**Bahardan xoş soraq gətirən quşlar
Təzədən geriyyə qayıtmaq istər.**

**Yüklü qarışqalar, yüklü arılar,
Üşüyər, bu sirdən baş açma bilməz.**

**Bir bala dovşanın bağı yarılar,
Nə dayana bilməz, nə qaça bilməz.**

Ramiz Qusarçaylı: Təşəkkürlər, dəyərlı dost! Nə gözəl ki, Sizin kimi təbiəti yaşayan və yaşamın təbiətini ürəyə köçürən qardaşlarım var! Var olun, Aydın müəllim!"

4. Yığılır

"Ramiz Qusarçaylının gül-çiçək, bənövşə haqda çoxsaylı şeirlərindən sonra qar qızımız Bənövşə özünə gözəl bir soyaqda tapmış oldu -Qız bənövşə! Şəxsən mən Ramiz Qusarçaylı oxuyalı bənövşə sözünü mütəlak "Qız bənövşə" kimi işlədirəm! Bənövşə görəndə, yanımdakı adama göstərib "Bax, bu çiçək şair qızıdır, Qız bənövşədi", deyirəm..."

**Dərd ürək-ürək dərilir,
Bənövşə qız-qız yığılır.**

Allah qələmini həmişə belə həssas-ince, dadlı-duzlu eləsin, ürək-ürək çiçək dərdi dərəsən, gözüne ulduz yığasan, Şair! Şit adamlar yerinə -təbiət həmdəmin olsun, duz

**Elə artır şit adamlar
Bədənimə duz yığılır...**

yerinə - canına-ruhuna çiçək şehi yığılır, nəfəsinə dağ mehi qarışsın...

Şeirin ikinci bəndində isə, şair müdrikliyi təbiətlə fəlsəfəni qovuşdurur. Bu bəndin iki misrasın atalar sözü kimi də işlətmək olar:

**Vicdan da papaq kimidi
Atdı, üstə toz yığılır...**

Ramiz Qusarçaylı: Təşəkkür edirəm, dəyərlı qardaşım, hörmətli Aydın müəllim! Nə yaxşı ki, VARSINIZ!!! İnanın, Si-

rəngləri varmı? Özü də insan gülüşünün yox ha, ağac gülüşünün! Və ümumiyyətlə, ağaclar güllə də bilirmiş, bəyəm?! Sən demə, gülürmüş, həm də - RƏNGLİ?!

Şair "çiçəklər zəqalın sarı gülüşü" deyəndə, bu yozuma həm heyrlənir, həm də inanırsan və fantaziyası olan oxucu bu axına düşüb özü də kəşflər etməyə başlayır, ağacların SEVİNDİYİNƏ də inanır - bu da oxucu kəşfi! Göz önündə neçə-neçə çiçək açan şaftalı, badam, alma, ərik SEVİNCİ sıralanmağa başlayır... Və bundan sonra göyəm ağaclarının "göm-göy dil" açması sıradan bir həqiqət olur.

Şeir oxunduqca, oxucu görür ki, şairin "xəbərciliyi" də varmı - təbiət onu özünə mərhəm bilib, heç nəyin gizlətmədiyi halda, şair bu etimadı doğrultmur, bütün pünhanları açıb tökür, təbiətdə sirr qoymur, hay salıb bütün aləmə car çəkir:

**Üşüyür qum üstə yarpız çiçəyi,
Meh öpür lillənən dodaqlarından.**

Öpür öpsün da, ay şair, görək, elə yeri, yatağı ilə açıqlayasız?...Bundan sonra hansı arı, hansı kəpənək yarpız çiçəyinə yaxın düşər, qısqıncılıq belə yaranır da... Düzdü, mən oxucu kimi şairin günahından keçirəm -"lillənən dodaq" ifadəsini ədəbiyyata, sözə gətirdiyinə görə, çünki bu vaxtacıq soyuqdan "göyərən" qız dodaqları tanyardıq.(Ərk edib deyim ki, növbəti misrada gələn "qarağacların" sözü yerinə oturmur, -mənəcə, "ağacların" kimi daha uyğun səslənər.)

Şeir oxunduqca, səsinin budağından asılan sarıköynəklərə, gözləri qamaşan qarışqalara heyrlənib, nəhayət, çatırıq "Bənövşə gözündə nazlı giley"ə. Neyləyir şair, bu çiçək axşamı, gül axşamında?

Neyləyəcək, "sıxır bir lələni, görür, qan çixir!!!"

Əli söz qanına batır şairin... Əli qana batan şair nə deməli, nə söyləməli:

**Şairlik adında nə varsa, hər şey
Süzülib bu axşam canımdan çıxır...
Bu çiçək axşamı,
bu gül axşamı.**

Beləcə, bir şeirin, bir heyrtin sonuna yaxınlaşıb, "Yaşıl su çiçəyim yaşıl şam kimi, mənə də bir yaşıl axşam gətirər", ümidli ilə şair də, oxucu da şeirdən ayrılır və oxucu artıq, axşamın "yaşıl"lığına təcübənlənir. Bu an dilinə, damağına, canına da bir şirinlik yayılır, ətiraf edirsən- "dadım bu axşamın şirinliyini", ancaq "bu balı nə arı, nə şan gətirər!"

Bəli, doğrudu! Düzdü! Bu, arı işi deyil! Bu, baldan da şirin Sözün şəfti-şəkəri!!! Bu, insan oğlunun-Şairin, Ramiz Qusarçaylı qələminin sehri, möcüzəsi -qanımıza, canımıza süzlülür...